

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	12 januari 2021
Zaaknummer	2067824
Portefeuillehouder	De heer G.J. Hendriks, wethouder
Onderwerp	Duurzame balans in de begroting

1. Kennisnemen van

1. Het proces 'Duurzame balans in de begroting' en de wijze waarop het college de raad daarbij wil betrekken.

2. Inleiding

We kunnen de richting van de wind niet veranderen, maar wel de stand van de zeilen

Een duurzame balans in de begroting. Dat is nodig om de opgaven, die voor ons liggen, het hoofd te bieden. We willen een gezond huishoudboekje met voldoende reserves. De Programmabegroting 2021-2024 is weliswaar meerjarig sluitend. Toch moeten we bijsturen, want onze uitgaven gaan omhoog en de inkomsten dalen. Ook zien we in onze begroting een afname van onze reservepositie en een toename van onze leningenportefeuille. Dit leidt ertoe dat enkele financiële indicatoren in een hoger risicogebied belanden. We moeten deze risico's aanvaardbaar houden.

Om het tij te keren is het nodig om opnieuw na te denken over de verschillende beleidsvelden en de noodzaak en belangrijkheid hiervan. Een brede heroverweging met als doel herstel van de financiële balans. In deze raadsmededeling leggen we uit welke stappen we de komende periode zetten en hoe we de raad hierbij willen betrekken.

3. Kernboodschap

1.1 Taakstelling Programmabegroting en opgaven Gooise Meren

Omdat we de uitgaven, die worden voorzien op de langere termijn, niet kunnen matchen met de verwachte inkomsten, is in de Programmabegroting een taakstelling opgenomen van structureel € 600.000. Het woord taakstelling is echter een verwarrend begrip. De een heeft het over een kerntakendiscussie, de ander over ombuigingen en weer een derde over een bezuiniging. Het zijn verschillende begrippen die voor ons allemaal gaan over een 'duurzame balans in de begroting'. Het betekent dat we zowel aan de uitgavenkant als aan de inkomstenkant kijken naar maatregelen, die ook ruimte maken voor nieuwe plannen en opgaven.

Opgaven Programmabegroting

In de Programmabegroting 2021-2024 hebben we al melding gemaakt van enkele majeure opgaven, waar Gooise Meren voor staat. Denk aan de beheerplannen, de overschrijdingen van de budgetten voor het Sociaal domein, de herverdeling van het gemeentefonds, de energietransitie en de onverwachte uitgaven door corona. De komende periode gaan we de financiële consequenties van deze opgaven nauwkeuriger in beeld brengen. We verwachten dat de taakstelling van € 600.000 hiervoor niet toereikend is.

1.2 Brede heroverwegingen is noodzakelijk voor balans in de begroting

Het meerjarenperspectief laat zien dat er in de komende jaren voor de gemeente steeds minder financiële ruimte zal zijn om taken uit te oefenen, opgaven aan te pakken en ambities te realiseren. Een brede heroverweging is noodzakelijk. Het biedt ook keuzemogelijkheden, zodat kaasschaaf en kaalslag kan worden voorkomen. Met het heroverwegen denken we opnieuw na over de verschillende beleidsvelden en de urgentie en belangrijkheid hiervan. We brengen de komende periode in kaart welke mogelijkheden er zijn voor besparen, verhogen van inkomsten en stopzetten van beleid en welke effecten dat heeft op de financiële balans, onze reservepositie en de (financiële) indicatoren. We kijken naar:

- *Bestaand beleid*
Door bestaande taken, geplande activiteiten en/of investeringen niet meer of anders uit te voeren (ook herzien ambities) kunnen incidentele dan wel structurele middelen worden vrijgemaakt, die voor alternatieve bestedingen kunnen worden aangewend. Ook hiervan kunnen efficiencyvoorstellen aan de orde komen.
- *Nieuw beleid*
Ambities zijn bijna altijd ruimtevragend. Door (nieuwe ambities kritisch te wegen, keuzes te maken (oud voor nieuw) en te prioriteren kunnen financiële claims worden beperkt.
- *Inkomsten*
De gemeente is in staat om (extra) inkomsten te genereren door verhoging van leges en huren, verkopen of het genereren van extra belastingopbrengsten. Voor wat betreft afvalstoffenheffing, rioolrechten en bepaalde leges is sprake van een restrictie: er mag maximaal sprake zijn van 100% kostendekkende heffing.

We gaan voor realistische en haalbare heroverwegingsvoorstellen. Het uiteindelijke doel is om keuzes aan de raad voor te leggen door inzicht te verschaffen in heroverwegingen en de mogelijke gevolgen daarvan, zonder oordeel over de wenselijkheid.

1.3 Gedragen proces

De uitgangspunten van het proces zijn met de organisatie gedeeld en besproken. Met als doel hen te informeren over het proces, maar ook om meer bewustzijn te creëren ten aanzien van de urgentie en noodzaak van deze opgave. Aan de hand van de programma's van de begroting gaat de organisatie de komende periode met elkaar in gesprek. Per programma worden de volgende thema's onderzocht:

1. Bestaand beleid heroverwegen: regulier werk, investeringen, huidige ambities (college-uitvoeringsprogramma en anderen), subsidies, verbonden partijen.
2. Nieuwe ambities heroverwegen: beleidsnota's, oud voor nieuw, beheerplannen, burgerinitiatieven, subsidies.
3. Inkomsten verhogen: kostendekkendheid leges, belastingen, huren, verkopen, co-financiering, subsidies (mede-overheden, Europese subsidies).

Een soortgelijk gesprek willen we in maart met raadsleden voeren. Een uitnodiging hiervoor zult u tegemoet zien.

1.4 Tijdsfad

Het is de bedoeling dat het proces van heroverwegingen samenloopt met de voorbereiding en totstandkoming van de Perspectiefnota 2022-2025. In het schema hieronder ziet het tijdsfad er als volgt uit:

Planning	Omschrijving
Medio Januari	De raad informeren over de aanpak en de planning met raadsmededeling
Medio Januari	Startbijeenkomst met deelnemers
Medio Januari tot Maart	Werksessies Brede inventarisatie van de taken op productniveau en het formuleren van voorstellen.
Medio Februari	Themabijeenkomst met raad over proces dat we gaan doorlopen en urgentie van opgave
Begin Maart	Raadsleden uitnodigen om in informele setting met het college mee te denken over heroverwegingsvoorstellen (waar kan het minder of anders).
Medio Maart	Voorstellen inventariseren, in samenhang beoordelen, afstemmen met portefeuillehouders
Eind Maart	Overleg college waarbij de voorstellen worden doorgelopen, toegelicht en waar nodig van aanvullende informatie wordt voorzien
April	Uitwerking naar Perspectiefnota 2022-2025
Mei	Oplevering Perspectiefnota 2022-2025

1.5 Uitgangspunten proces Duurzame balans in de begroting

Samengevat zijn de 5 uitgangspunten voor het proces 'Duurzame balans in de begroting' als volgt:

1. De focus ligt op een duurzame balans in de begroting. Dat betekent dat we zowel aan de uitgavenkant als aan de inkomstenkant kijken naar maatregelen.
2. Een brede heroverweging van beleid en uitvoering moet helpen om de balans terug te brengen. Met het heroverwegen denken we opnieuw na over de verschillende beleidsvelden en de urgentie en belangrijkheid hiervan. We sluiten op voorhand geen beleidsvelden of mogelijkheden uit.
3. We stellen realistische en haalbare heroverwegingsvoorstellen voor vanaf het jaar 2022.
4. Het proces moet in voldoende mate gedragen worden door college, directie en management. Er moet ook voldoende capaciteit beschikbaar zijn bij medewerkers om een bijdrage te kunnen leveren aan dit proces. De raad wordt bij het proces betrokken.
5. Het proces van heroverwegingen loopt samen met de voorbereiding en totstandkoming van de Perspectiefnota 2022-2025. Het proces moet zijn afgerond bij de Perspectiefnota 2022-2025, zodat de uitkomsten van het proces hierin kunnen worden verwerkt.

4 Consequenties

Het proces 'Duurzame balans in de begroting' moet realistische en haalbare heroverwegingsvoorstellen opleveren. Deze voorstellen verwerken we in de Perspectiefnota 2022-2025. De raad kan vervolgens haar eigen afwegingen maken.

5 Communicatie en participatie

In 2017 hebben inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden voor het proces 'Gooise Meren in Balans' verschillende ideeën aangedragen over hoe de gemeente zou kunnen besparen of juist haar inkomsten kan verhogen. Deze brede raadpleging heeft veel waardevolle informatie opgeleverd, die we in dit proces meenemen. Het college denkt nog na over de wijze waarop de samenleving bij het proces 'Duurzame balans in begroting' wordt betrokken.

6 Vervolg

Met deze mededeling is aangegeven welke proces we ingaan. Graag bespreken we het onderwerp verder met u in een thema-uur. We zullen hiervoor een voorstel naar de agendacommissie sturen. Voorts nodigen we raadsleden in het voorjaar uit om in informele setting met ons mee te denken over heroverwegingsvoorstellen. Een uitnodiging kunt u tegemoet zien.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester